

Ибн Умар розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Кимки ҳаж қилиб, вафотимдан кейин қабримни зиёрат қилса, ҳаётлик чоғимда мени зиёрат қилган киши каби бўлади” дедилар” (Мишкоти шариф).

МАДИНАИ МУНАВВАРАГА САФАР ҚИЛИШ

Макки мукаррамадан Мадинаи мунавварга келишда йўлда кўп бор дуруду саломлар айтиш лозим. Йўлда Масжиди ҳарамдан 16 километр узоқликда Сирф деган жойда Маймуна онамизнинг мақбаралари бўлиб, имкон бўлса, у ерга тўхтаб, тиловат қилиб, савобини бағишлаш лозим. Мадинаи мунавварга яқинлашган сари хушуъ-хузуъни зиёдалаштириб бориш лозим.

МАДИНАИ МУНАВВАРГА ЯҚИНЛАШГАН ПАЙТДА ЎҚИЛАДИГАН ДУО

Мадинаи мунавварга қараб йўлга отланилганда бутун хаёлини икки олам сарвари Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга қаратиш лозим. Мадинаи мунавварга яқинлашиб қолинганда дурудни шарифни кўпайтириб, етиб келай деганда ушбу дуони ўқилинади:

ءوسو باذعلا نم انام او رانلا نم ةياقو يلوخد هلعجاف كلوسر مرح اذه مهللا
باسحلا.

“Аллоҳумма ҳазаа ҳараму Расулик фажъалҳу духулий виқоятан минан наар ва амаанан минал ъазааби ва суъил ҳисааб” (Фатавои қозихон).

Маъноси: Эй, Аллоҳим! Бу Расулингни ҳарамии шарифларидир. Мени бу ерга киришимни дўзахдан сақланишимга зария қилгин ва азобдан, ҳисоб-китобни қаттиқлигидан омонлик қилигин.

МАДИНАИ МУНАВВАРАГА КИРИШ ОДОБИ ВА ДУОСИ

Мадинаи мунавварга етиб келгандан сўнг шаҳарга киришдан олдин иложи бўлса, ғусул қилиб олиш керак. Агар ғусул қилишга шароит бўлмаса, таҳорат қилиб олиш лозим. Мадинаи мунавварга киришда янги ёки ювилган кийимларни кийиб олинади. Мадинаи мунаввара одобига риоя қилишга халақит қилмайдиган уловга миниш лозим.

Икки олам сарвари Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шаҳарларига киришда қуйидаги дуо ўқилади:

يُنْجِحْ أَوْ قَدْصَلْ خُذْ مِنْ يَنْجِيكَ دَأْبَ هَلْ لَابِ الْإِوَقِ الْوَلَوْحِ الْهَلْ لَأَشِمْ هَلْ لَامَسْبُ
لِكْتَمْ حَرَبَ أَوْ بَأْ يَلْ حَتْفَا مُهَلْ لَأَرْيَصَنْ أَنْ أَطْلُسَ كُنْ دَلْ نَمِ يَلْ لَعْجَ أَوْ قَدْصَلْ حَرْجُ م
لِكْتَعَطَلْ هَأْوَ كَأَيْ لَوْأْ تَقْزَرَامَ مَلَسَ وَهَيْ لَعْ هَلْ لَأَيْ لَصَ لِكَلْ وَسَرَّ رَأَيْ زَنْ يَنْ قُزْرَاو
لِئُؤْسَمَ رَيْخَ أَيِ يَنْ مَحْرَاوِ يَلْ رَفْعَاوِ رَانَ لَامِ نَمِ يَنْ ذِقْنَاوِ

“Бисмиллаҳи маа шаа Аллоҳ лаа ҳавла валаа қуввата илл биллаҳ. Робби адхилний мудхола сидқин ва ахрижний мухрожа сидқин ва ижъал лий мин ладунка султонан насийро. Аллоҳумма ифтаҳ лий абвааба роҳматика варзуқний мин зиёрати Расулика соллаллоҳу алайҳи васаллама маа розақта авлияаака ва аҳла тоъатик. Ва инқизний минан наар. Ва иғфир лий варҳамний яаа хойра масъул” (Ғуния жадиид).

Маъноси: Аллоҳ номи ила кираман. Аллоҳ хоҳлаган нарсагина бўлур. Гуноҳдан сақланишга ҳам, тоатга қувват ҳам ёлғиз Аллоҳ тарафидандир. Эй Роббим, мени кирадиган жойимга содиқлик ила киритиб, чиқадиган жойимга содиқлик билан чиқаргин ва менга Ўз ҳузурингдан ёрдам берувчи қувват ато эт. Эй, Аллоҳим! Менга раҳмат эшикларингни очиб, Расулингни зиёратидан Ўзингни дўстларинг ва тоат аҳлингга берган фойдаларни ато қилгин ва мени дўзахдан халос қилгин. Мени мағфират қилигин ва менга раҳим қилгин. Эй, сўралувчи зотларнинг яхшиси!

أَنْ سَحَ أَقْزَرَوِ أَرَارَقِ أَهَيْفِ أَنْ لَلْ لَعْجَا مُهَلْ لَأْ

“Аллоҳумма ижъал ланна фийҳаа қаророн ва ризқон ҳасана” (Ғуния жадиид).

Маъноси: Эй, Аллоҳим! Бизлар учун бу шаҳардан яхши жой ва яхши ризқ ато қилгин.

МАДИНАИ МУНАВВАРАНИНГ ФАЗИЛАТИ

Ер юзида афзал ва улуғ жой Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг муборак жасадлари тегиб турган ердир. Манашундай улуғ қисмат Мадинаи мунаввара ерига тегишлидир. Ундан кейин Каъбатуллоҳ ва ҳарамдир. Ундан кейин эса, Мадинаи мунаввара ҳудудидир.

- مَلَسَ وَهَيْ لَعِ هَلْ لَأَيْ لَصَ - هَلْ لَلْ لُؤْسَرَعَمَ أَنْ جَرَخَ : لَأَقُ هَنَّأْ بِبِلْ أَطِ يَبْأَنْ بِي لَعَنْ ع
لُؤْسَرَلْ أَقِ بِصَاقِ وَيَبْأَنْ بَدَعَسَلْ تَنْ أَكْ يَتَّلْ أَيْ قُؤْسَلْ لِبَابِ رَعْرَعَلْ لِبَابِ أَنْ كَأِذِ أَيْ تَحَ ،

لَبِقْتِ سَافَ مَاق ، أَضَوْتِ أَمَلَف ، عِوَضَوْبِ يَنْوُتِئَا : - مَلَسُو هِيَ لَع هَلَلَا يَلِص - هَلَلَا
كَمَلَهْ أَلْ أَعَد ، كَلَيْلِ خَوَكْ دَبَعَنْ أَكَمِي هَارِبِ إِنْ إِيْمُهُ لَلَا : لَأَقُ مُمْث ، رَبَّكَ مُمْث ، هَلْ بَقُولِ
ي مُمْهَلْ كَرَابُتِ نَأَهْ نِي دَمَلِ لَلْ أَلْ كُوعُ دَأ ، كُؤُسَرَو كُؤَدَبَع ، دُمُخُم أَنَاو ، هَلْ كَرَبَلِبِ
نِي تَكْرَبِ هَلْ رَبَلْ أَعَم ، هَلْ كَمَلَهْ أَلْ تَكْرَابِ أَمِ يَلْ شَم ، مَوْعِ أَصَو مَوْدُم

Али розияллоху анхудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ солаллоҳу алайҳи васаллам билан биргаликда (Мадинадан) чиқдик. Ҳарра деган жойдаги Саъд ибн Абу Ваққосга тегишли сув бор жойга етиб келдик. Расулуллоҳ солаллоҳу алайҳи васаллам: “Таҳоратга сув келтиринглар” дедилар. Таҳорат қилиб бўлгач ўрниларидан туриб, қиблага юзландилар, сўнг такбир айтиб орқасидан: “Эй, Аллоҳим! Иброҳим Сени банданг ва халилинг эди. Макка аҳлига барака сўраб дуо қилди. Мен Муҳаммад банданг ва расулингман. Мадина аҳлига уларнинг муди ва соъларида Макка аҳлига берган баракангнинг икки баробарини баракасани беришлигинни сўрайман. Бир барака икки барака ўрнида бўлсин” дедилар” (Термизий ривояти).

Дилимни бир Арабий банд қилди

маккалик, мадиналик, ҳошимий, муттолибий

МАДИНАИ МУНАВВАРА ҲУРМАТИ

لَبَجِ آدَه «: لَأَقُفُ دُخُ أَلْ عَلَط مَلَسُو هِيَ لَع هَلَلَا يَلِص سِي بَلَلَا نَأُ : كَلْ أَمْرُنْ بَسَنَ أُنَع
هَؤُر . «: أَهْ تَبَّالْ نِي بَ أَم مُمُحُ أُنِي وَأَوْ هَلْ مَمَحَ مِي هَارِبِ إِنْ إِيْمُهُ لَلْ هَلْ بَخُنْ وَأَنْ بَخِي
ي رَأُخُ بَلَلَا

Анас ибн Молик розияллоху анхудан ривоят қилинади:

“Набий солаллоҳу алайҳи васалламга Уҳуд тоғи номоён бўлди. Шунда у зот:

“Ушбу тоғ бизни ва биз уни яхши кўрамиз. Эй, Аллоҳим! Иброҳим алайҳиссалом Маккани ҳарам қилди. Мен эса, Лобатайх (Мадинанинг икки тарафи) орасидаги жойларни ҳарам қиламан дедилар” (Бухорий ривояти).

Набий солаллоҳу алайҳи васаллам Иброҳим алайҳиссалом Макка аҳлига барака тилаб дуо қилганлари каби Мадина аҳлига барака тилаб дуо қилганлар.

ривояти).

Риёзул жаннат жуда ҳам тиқилинч бўлганлиги сабабли у ерга бориш машаққатлидир. Шу боис намоздан бир ярим соат олдин у ерга боришга ҳаракат қилиш лозим. Аксар уламолар наздида ернинг ушбу бўлаги қиёмат куни жаннатга боради.

МАСЖИДУ НАБАВИЙ (СОЛЛАЛЛОҲУ АЛАЙҲИ ВАСАЛЛАМ)ГА КИРИШ ОДОБИ

Мадинаи мунавварага кирибоқ, биринчи Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)га кириш лозим. Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)га киришдан илгари бошқа бирор иш билан машғул бўлмаслик керак. Агар бирор зарурий иш бўлса, ундан тезроқ фориғ бўлиб, у ерга кириш лозим. Аёлларни кечки пайт киришлари афзалдир. Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)га кираётган пайтда қуйидаги дуо ўқилади:

يَلِّحْ خَتْفَاو ، يَبْؤُنْ ذِي رِفْعَا بَر ، هَلِّلْ لُؤْسَرَ تَلَعُ مَالِ سَلَاو ةَوْلِ صَلَاو هَلِّلْ مَسْبَب
كُنْتُمْ حَرَبًا وَابًا

“Бисмиллаҳи вас солаату вас салааму ъала Расулиллаҳ, Робби иғфир лий знубий, вафтаҳ лий абвааба роҳматик” (Фуниян носик).

Маъноси: Аллоҳ номи ила киришни бошлайман. Аллоҳнинг расулига солавоту саломлар бўлсин. Роббим гуноҳларимни мағфират қилгин ва мен учун раҳмат эшикларингни очгин.

Ушбу дуони ниҳоятда хокисорлик ва тазарруъ ила ўқиш лозим. Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)га Жаброил алайҳиссалом эшигидан кириш афзал. У ерга киргандан кейин риёзул жаннатда икки ракъат таҳиятул масжид ўқиб, дуо қилинади. Агар масжидга кирганида жамоат намоз ўқиётган бўлса, уларга қўшилиб олади ва ушбу фарз намози таҳиятул масжид ўрнига ҳам ўтади.

РАВЗАИ МУБОРАК СОҲИБИ НАБИЙ СОЛЛАЛЛОҲУ АЛАЙҲИ ВАСАЛЛАМГА САЛОМ АЙТИШ ОДОБИ ВА ЙЎЛ-ЙЎРИҒИ

Риёзул жаннатда икки ракъат таҳиятул масжид ўқиб, дуодан фориғ бўлгандан кейин чиройли одоб ила қибла томондан муборак қабр олдига бориб, тик туриб қиблага орқасини, олдини эса муборак қабрга қилиб, ихлос ва хушуъ билан чин қалбдан қуйидаги лафзлар билан салом

айтилади:

اي كُنِيَ لَعْمُ الْمَسْلُومِ ، لَوْلَا قَوْلُ رِيخِ اِي كُنِيَ لَعْمُ الْمَسْلُومِ ، لَوْلَا لَوْلَا وَسَّرَ اِي كُنِيَ لَعْمُ الْمَسْلُومِ ،
دَيَّسَ اِي كُنِيَ لَعْمُ الْمَسْلُومِ ، لَوْلَا لَبَّيْ بِحِ اِي كُنِيَ لَعْمُ الْمَسْلُومِ ، لَوْلَا لَخَّ عِي مَجْنُومِ لَوْلَا رِيخِ
دَشَّ اِي كُنِيَ لَعْمُ الْمَسْلُومِ ، لَوْلَا لَوْلَا وَسَّرَ اِي هُتَاكَرَبِ وِلْوَالِ اِي مَحْرُومِ بِنِ اِي هُتَاكَرَبِ ، مَدَدَلِ وِ
لَوْلَا لَوْلَا وَسَّرَ اِي كُنِيَ لَعْمُ الْمَسْلُومِ ، لَوْلَا وَسَّرَ اِي هُتَاكَرَبِ وِلْوَالِ اِي مَحْرُومِ بِنِ اِي هُتَاكَرَبِ ،
اِنْعُومِ لَوْلَا كَزَجَفِ ، اِنْعُومِ لَوْلَا تَفَشَّكَ وَاَمَّ اِي تَحَصَّنَ وَاَمَّ اِي تَفَشَّكَ وَاَمَّ اِي تَحَصَّنَ وَاَمَّ اِي تَحَصَّنَ ،
كَدَبَعِ اِنْدَيَّسَ طَعْمُ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا اِنْعُومِ لَوْلَا كَزَجَجِ ، اِنْعُومِ
مَاقِمُ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ
لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ
لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ لَوْلَا هُتَاكَرَبِ اِنْعُومِ

“Ассалааму ъалайка яаа Расулаллох, ассалааму ъалайка яаа хайра холқиллах, ассалааму ъалайка яаа хияротиллаҳи мин жамийъи холқиҳ, ассалааму ъалайка яаа ҳабибаллох, ассалааму ъалайка яаа саййида валади аадам, ассалааму ъалайка айюҳан Набиййи ва роҳматуллоҳи ва барокаатуҳу яаа Расулаллох. Инний ашҳаду ан лаа илааҳа иллаллоҳу ваҳдаҳу лаа шарийкалаҳ ва аннака ъабдуҳу ва Росулуҳу ва ашҳаду аннака яаа Расулаллох қад баллағтар рисаалата ва аддайтал амааната ва насаҳтал уммата ва кашафтал ғуммата фажазаакаллоҳу ъаннаа хойрон, жазаакаллоҳу ъаннаа афдола маа жазааа набийян ъан умматих. Аллоҳумма аъти саййидинаа ъабдака ва Расулака Муҳаммаданил васийлата вал фадийлата вад дарожатал олиятар рофийъаҳ, вабъасхул мақомал маҳмуудал лазий ваъадтах, ва анзилхул манзилал муқорроба ъиндак, иннака субҳаанака зул фадлил ъазийм” (Фатхул қодир).

Маъноси: Эй, Аллоҳнинг расули сизга саломлар бўлсин. Эй, Аллоҳнинг махлуқотларини энг яхшиси, сизга саломлар бўлсин махлуқотлар ичидан Аллоҳ танлаб олган зот, эй, Аллоҳнинг ҳабиби сизга саломлар бўлсин, эй, Одам фарзандларининг сардори сизга саломлар бўлсин, эй, Аллоҳнинг Набийси сизга саломлар ва Аллоҳнинг раҳмати ва барокати бўлсин. Эй, Аллоҳнинг расули мен ёлғиз Аллоҳ таолодан Ўзга илоҳ йўқ эканлигига ва Унинг шериги йўқ эканлигига ҳамда сиз Аллоҳнинг бандаси ва Унинг расули эканлигингизга гувоҳлик бераман. Эй, Аллоҳнинг расули сиз рисолатни етказдингиз, омонатни адо қилдингиз, умматга хайри ҳоҳ бўлдингиз, ғамларни кетказдингиз, Аллоҳ сизни бизни тарафимиздан ва Набийларни ўз умматлари томонидан мукофотлаганидан афзалроғи билан мукофатласин. Эй, Аллоҳим! Саййидимиз ва Сенинг банданг ҳамда расулинг Муҳаммад соллаллоҳу алайҳи васалламга василани, фазилатни,

васаллам)нинг бир жойига туриб, салом айтилади. Лекин, ушбу саломнинг фазилати Равзаи муборак олдида берилган салом фазилатига етмайди. Агар Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)нинг ташқарисидан Равзаи муборак қаршисидан ўтса, бироз тўхтаб салом берса ҳам бўлади. Улуф устозларимиз аксар қабристонлар олдидан ўтиб кетаётганларда ҳам шундай амалларни қиладилар.

НАБИЙ СОЛЛАЛЛОҲУ АЛАЙҲИ ВАСАЛЛАМ РАВЗАИ МУБОРАКЛАРИ ОЛДИДА ТУРИБ ДУО ҚИЛИШ

Дуруду саломлардан фориғ бўлгандан кейин Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам равзалари олдида келиб, Аллоҳ таолога ҳамду сано ва Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга дуруду саломлар айтиб, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламни васила қилиб қўлни кўтариб, Аллоҳ таолодан истак ва муродлар ҳамда Набий соллаллоҳу алайҳи васалламни шафоталарини сўраб дуо қилинади. Набий соллаллоҳу алайҳи васалламни васила қилиб ота-она, яқинлар, дўстлар ва бутун мўмину мўминотлар ҳақларига дуо қилинади. Ушбу дуолар мустажоб бўладиган жойда бизларнир ҳаққимизга дуо қилсалар, биз гуноҳкорларга катта марҳамат қилган бўладилар.

ДУРУДУ САЛОМ ВА ДУОДАН КЕЙИН ЎҚИЛАДИГАН ИККИ РАКЪАТ НАМОЗ

Дуруду салом ва дуодан кейин Абу Лубоба устун олдида келиб, икки рақъат намоз ўқиб, Аллоҳ таолодан истаклар сўралади. Ундан кейин риёзул жаннатда қанча хоҳласа ўшанча нафл намоз ўқиб, дуо қилади. Риёзул жаннат дуолар мақбул бўладиган жойдир. Мадинаи мунавварада истиқомат қилиб турган пайтда беш маҳал намозни жамоат билан Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)да ўқишга ҳаракат қилиш лозим. Шунингдек доимо тиловат, зикр, дуо ва нафл ибодатлар билан машғул бўлиш керак. У ерда бирор вақтни ҳам зоя кетказмаслик даркор. Кечаларини ҳам тоат-ибодатда ўтказиш керак.

РИЁЗУЛ ЖАННАТНИНГ ЕТТИ УСТУНИ

Масжиди Набавий(соллаллоҳу алайҳи васаллам)нинг қадимги бир бўлаги Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг минбарлари билан Оиша розияллоҳу анҳо хўжралари ўртасида жойлашган бўлиб, уни Риёзул жаннат дейилади. Риёзул жаннатда еттита устун бўлиб, ҳар бир устунга тилла суви югиртирилган. Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)да еттита устун бошқа барча устундан фарқланиб туради. Набий

соллаллоҳу алайҳи васаллам замоналаридан бери ҳар бир етти устунга алоҳида ном ёзилган бўлиб, уларнинг тафсилоти қуйидагичадир:

Ҳаннона устуни: Ҳаннона устуни хурмо дарахтидан тайёрланган. Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)нинг минбари ясалишидан аввал Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўша устунга суяниб хутба ва ваъз-насиҳат қилар эдилар. Минбар битгандан кейин устунни тарк қилиб, минбарга чиқиб хутба қилганлар. Ушбу устун овоз чиқариб йиғлаганида Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам уни ўзларининг кўкси муборакларига босганларида йиғидан тўхтаган. Хурмо устуни ҳозир кўмилиб кетган. Лекин, ҳозирги кунда унинг ўрнига бир устун барпо қилинган;

Абу Лубоба (розияллоҳу анҳу) устуни: Абу Лубоба розияллоҳу анҳу қадри улуғ саҳобий бўлиб, Табук ғазоти куни ушбу саҳобий томонидан қандайдир хато содир бўлганида улар ўз-ўзларини Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)ни устунига боғлаганлар ва манашу устун Абу Лубоба (соллаллоҳу алайҳи васаллам) деб машҳур бўлган. Улар Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўзлари ечмагунларича биз уни ечмаймиз деб аҳд ичганлар. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Аллоҳ таоло томонидан менга ҳукм келмагунича уларни ечмайман” деб, айтганлар. Улар шу ҳолатда беш кун боғланиб турганлар. Ундан кейин Аллоҳ таоло уларнинг тавбасини қабул қилганлигини Ўзининг каломи Қуръони карим орқали эълон қилган. Шундан кейин Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўзларининг муборак қўллари билан уларни ечиб юборганлар. Уларнинг тавбаси ва тавбаларини қабул бўлганлиги ҳақида “Тавба” сурасида зикр қилинган. Шу сабабли у ерда икки ракъат намоз ўқиб, тавба ва истиғфор айтиб, дуо қилиш лозим;

Вуфуд (элчилар) устуни: Ушбу устун олдида ташқаридан келувчи қабила элчилари ўтиришиб, Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг муборак қўлларида исломни қабул қилиб, байъат қилганлар. Ушбу устун Оиша ва Фотима розияллоҳу анҳолар ҳўжралари деворига ёпишгандир;

Хуррас (қўриқчилар) устуни: Оиша розияллоҳу анҳо ҳўжралари деворига ёпишган устунга хуррас устуни дейилади. Ҳижрат аввалида Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг дарвозалари қўриқланар эди. Қўриқчилар эса, ўша устун олдида ўтиришар эди. Аллоҳ таоло Қуръони каримда Набий соллаллоҳу алайҳи васалламни Ўзи ҳимоя қилишини эълон қилганидан кейин қўриқчилик қилишлик тугатилган;

Жибрийл алайҳиссалом устун: Жибрийл алайҳиссалом Дихятул Калбий суратида ваҳий олиб келганларида аксарият ҳолатда ўша устун олдига ўтирар эдилар ва ўша жойга мақоми Жибрийл алайҳиссалом ҳам дейилар эди. Ўша жойда қилинган дуолар мустажоб бўлади;

Сарийр устун: Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам эътикоф ўтирганларида дам олишлари учун тўшак ёзиб қўйилган устунга сарийр устун дейилади. Чунки, бу жой Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг эътикофгоҳлари бўлган. Шунинг учун бу ерда қилинган дуо мустажоб бўлади;

Оиша розияллоҳу анҳонинг устунлари: Бир бор Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Менинг масжидимда шундай жой борки, у ерда ўқилган намозларни фазилати инсонларга маълум бўлса, навбат олиш учун қуръа ташлашга тўғри келиб қолади” деганлар. Шундан кейин саҳобаи киром розияллоҳу анҳумлар ўша жойни қидиришга тушганлар. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам вафотларидан кейин Оиша розияллоҳу анҳо ўзларининг жиянлари Абдуллоҳ ибн Зубайр розияллоҳу анҳуга ўша жойни айтганлар. У ерда тавба, истиғфор, дуо ва намоз билан машғул бўлиш лозим. Шунинг учун у ерни Оиша розияллоҳу анҳо устун дейилади ва у ерда қилинган дуолар мустажоб бўлади. Демак, мазкур жойлардан бирор жойни дуосиз тарк қилмаслик даркор.

МАСЖИДИ НАБАВИЙ (СОЛЛАЛЛОҲУ АЛАЙҲИ ВАСАЛЛАМ)НИНГ ЭШИКЛАРИ

Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)га кириш учун бир неча эшиклар бўлиб, уларнинг қисқача тафсилоти қуйида баён қилинган. Шоҳ Фаҳд таъмиридан олдин Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)да ўнта эшик бор эди. Улар қуйидагилар:

1. Жибрийл алайҳиссалом эшиги;
2. Аёллар эшиги;
3. Абдулазиз эшиги;
4. Умар розияллоҳу анҳу эшиги;
5. Маждий эшиги;
6. Усмон розияллоҳу анҳу эшиги;

7. Саъуд эшиги;
8. Абу Бакр розияллоҳу анҳу эшиги;
9. Раҳмат эшиги;
10. Салом эшиги.

Жануб тарафда қибла жойлашган бўлиб, у томонда эшик йўқ.

МАШРИҚ ТОМОНДАГИ УЧ ДАРВОЗА

Машриқ томонда уч дарвоза бўлиб, уларга боби Жибрийл алайҳиссалом, боби Нисоъ ва боби Абдулазиз дейилади. Улардан аввалги иккитаси қадиймийдир. Боби Абдулазиз эса, Саудия ҳукумати томонидан қурилгандир. Муборак равзага яқин жойда жойлашган дарвоза боби Жибрийл алайҳиссалом дарвозасидир. У дарвозадан киришда чап тарафда Фотима розияллоҳу анҳонинг ҳўжраси жойлашган. Ўнг томонда эса, асҳоби суффанинг турар жойи бўлган. Чап тарафдаги Фотима розияллоҳу анҳонинг ҳўжралари тугаган жойдан Риёзул жаннатнинг бир ҳиссаси бошланади. Жибрийл алайҳиссалом аксарият ҳолатда ўша тарвозадан ташриф буюрар эдилар. Ундан кейин боби Нисо, сўнг боби Абдулазиз келади.

ШИМОЛ ТОМОНДАГИ УЧ ДАРВОЗА

Шимол томондан Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)га киришда уч дарвозага дуч келинади. Улар: боби Умар (розияллоҳу анҳу), боби Мажийдий ва боби Усмон (розияллоҳу анҳу) кабилар. Ўртада боби Мажийдий, чап томонда Умар (розияллоҳу анҳу), ўнг томонда Усмон (розияллоҳу анҳу)ни эшиклари мавжуд.

МАҒРИБ ТОМОНДАГИ ТЎРТ ДАРВОЗА

Мағриб томонда тўртта дарвоза жойлашган бўлиб, улардан шимолий мағриб томонда жойлашган биринчи эшик боби Саъуд, сўнг боби Абу Бакр (розияллоҳу анҳу), сўнг боби Раҳмат, сўнг боби Саломдир. Салом эшиги Жибрил (алайҳиссалом) дарвозаси рўбарасида жойлашган. Ушбу ўн дарвозалар ичидан Жибрил (алайҳиссалом) эшигидан кириш зиёда афзалдир.

Фойда: Мазкур дарвозалардан бирортаси жануб, яъни қибла томонда жойлашмаган. Туркия ҳукумати таъмирлагандан кейин Саъудия ҳукумати

ўнг ва чап тарафга, яъни мағриб ва машриқ томонга икки дарвозани қўшган. Улардан бири Салом бобининг мағриб томонига, иккинчиси Жибрил (алайҳиссалом) бобининг машриқ томонига қурилган. У икки дарвоза ҳам жуда каттадир. Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)нинг янги биноаси эскисига нисбатан бироз орқага силжитиб қурилган.

ЖАННАТИ БАҚИЙЪ

Бақийъ қабристони Мадинаи мунавварада жойлашган кенг қабристон бўлиб, у ерга минглаб саҳобий розияллоҳу анҳумлар, тобиин ва авлиёлар дафн этилган. Ушбу қабристон Масжиди Набавий (розияллоҳу анҳу)нинг қибла томонида жанубий машриқ томонда жойлашган. Дастлаб, Масжиди Набавий (розияллоҳу анҳу) билан Бақийъ қабристони орасида ҳеч қандай тўсиқ бўлмаган. Ушбу қабристонга Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васалламнинг тўққизта аёллари, яъни оналаримиз дафн этилганлар. Улар қуйидагилар:

1. Уммул мўминийн Оиша розияллоҳу анҳо;
2. Уммул мўминийн Ҳафса розияллоҳу анҳо;
3. Уммул мўминийн Савда розияллоҳу анҳо;
4. Уммул мўминийн Зайнаб бинти Жаҳш розияллоҳу анҳо;
5. Уммул мўминийн Зайнаб бинти Хузайма розияллоҳу анҳо;
6. Уммул мўминийн Умму Салама розияллоҳу анҳо;
7. Уммул мўминийн Жувайрия розияллоҳу анҳо;
8. Уммул мўминийн Умми Ҳабиба розияллоҳу анҳо;
9. Уммул мўминийн София розияллоҳу анҳолардир.

Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг завжаи мутаҳҳароларидан Хадижаи Кубро розияллоҳу анҳо Маккаи мукаррамадаги Жаннатул муъалло қабристонига дафн этилганлар. Уммул мўминийн Маймуна розияллоҳу анҳонинг қабрлари Сирф деган жойдадир. Ушбу жой Масжиди ҳарамдан ўн олти километр узоқликда, Мадинаи мунаввара йўлида жойлашган. Ушбу масофани узунлиги Масжиди ҳарамдан Жаннати муалло йўли орқали Масжиди Оиша (розияллоҳу анҳо)гачадир.

Бақийъ қабристонига Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг Фотимаи Заҳро, Руқайя, Зайнаб, Умму Кулсум, Иброҳим розияллоҳу анҳумлар дафн этилганлар. Набиралари Ҳасан ибн Алий розияллоҳу анҳунинг қабрлари ҳам Бақийъда жойлашган. Зайнул Обидийн розияллоҳу анҳу ва Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг амакилари Аббос розияллоҳу анҳунинг қабрлари ҳам шу ерда жойлашган. Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ўғиллари Қосим ва Абдуллоҳ розияллоҳу анҳуларнинг қабрлари Жаннатил муъаллодадир. Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг аммалари София бинти Абдулмуттолиб, Отика бинти Абдулмуттолиб розияллоҳу анҳолар ва амакиваччалари Абу Суфён ибн Ҳорис ибн Абдулмуттолиб розияллоҳу анҳу ва сут оналари Ҳалима розияллоҳу анҳонинг қабрлари Бақийъда жойлашган. Шунингдек, Усмон зин нурайн, Абу Саъид Худрий, Абдурахмон ибн Авф, Саъд ибн Абу Ваққос, Асад ибн Зурора, Усмон ибн Мазъун, Анас ибн Молик розияллоҳу анҳумлар, Али розияллоҳу анҳунинг оналари Фотима бинти Асад розияллоҳу анҳонинг қабрлари ҳам Бақийдадир. Имом Молик раҳматуллоҳи алайҳининг қабрлари ҳам айна шу жойдадир. Ушбу қабристондаги энг кўркам мақбара Усмон розияллоҳу анҳунинг қабрларидир. Усмон розияллоҳу анҳунинг қабрлари Бақийъ дарвозасидан кирилгандан кейин икки юз қадам узоқликда жойлашган. У ердан юз қадам узоқликда, яъни девор олдида Абу Саъид Худрий, Фотима бинти Асад розияллоҳу анҳуларни қабрлари жойлашган.

ЖАННАТИ БАҚИЙЪНИНГ ФАЗИЛАТИ

Бақийъ қабристони дунёдаги барча қабристонлардан мақоми улуғ ҳисобланади.

مَلَسَ وَوَيْلَعُ لَلِإِلَّهِ لَوَسَّرَ لِقَاقِ لِقَاقِ عُنُقِ لَلِإِلَّهِ يَضَرَّرُ مَعْنَبِ لَلِإِلَّهِ دَبْعُ نَعِ
أَوْبُ تَوْمِي نَمْلُ عَفْشِ أَيْ نِإْفِ أَوْبِ تَوْمِي لَفِ نِي دَمْلِ لَبَابِ تَوْمِي نَأْعَاطِ سَأْنِ مِ

Абдуллоҳ ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Кимки Мадинада вафот эта олса, унда вафот этсин. Чунки, унда вафот этган кишини шафоат қиламан” дедилар” (Термизий ривояти).

Баъзи китобларда Бақийъ қабристонига дафн этилганлар доимо қабр азобидан эминда бўладилар, деб ёзилган.

ЖАННАТИ БАҚИЙЪНИ ЗИЁРАТ ҚИЛИШ

Ҳожи ва умра қилувчилар сафарлари давомида Мадинаи мунавварани зиёрат қилиш бахтига муяссар бўладилар. Зиёрат асносида албатта Бақийъ қабристонини ҳам зиёрат қилиш учун вақт ажратишга ҳаракат қилиш лозим. Бундай имкониятни қўлдан бой бермаслик лозим. Агар имкони бўлса, ҳар куни ёки бир ҳафтада бир марта зиёрат қилиш лозим. Жумъа кунида зиёрат қилиш эса, жуда яхшидир.

БАҚИЙЪ АҲЛИГА САЛОМ АЙТИШ

Бақийъ қабристони ҳар доим ҳам очиқ бўлмайди. Жаноза вақтида эса очиқ бўлади. Одатда аср намозидан кейин жаноза билан у ерга кириш осон бўлади. Шунинг учун у ерга кириш вақтини интизорлик билан кутиб туриш лозим. У ерга кириб, Бақийъ аҳлига қуйидаги лафзлар билан салом берилади:

نَوُوحًا لِّمُكَبُّوْةٍ لِّلْءَاشِءِ اِنَّ اَوْنَیْنَ مُمُوْمٍ مَّوَقَّ رَادُّمُ كَيْلَعُ مَالِ سَلَا

“Ассалааму алайкум доро қовмим муъминийн ва иннаа ин шаа Аллоҳу бикум лааҳиқуун” (Абу Довуд ривояти).

Маъноси: Эй, мўминлар қавминининг ховлиси сизларга салом бўлсин. Ин шаа Аллоҳ бизлар ҳам сизларга қўшилгувчимиз.

مهلو انل رفغا مهلل دقرغلا عي ق ب ل لهال رفغا مهلل

“Аллоҳумма иғфир ли аҳлил Бақийъил ғарқоди. Аллоҳумма иғфир ланаа ва лаҳум”.

Маъноси: Эй, Аллоҳим! Бақийъ аҳлини мағфират қилгин. Эй, Аллоҳим бизларнию уларни мағфират қилгин.

Умумий салом бергандан кейин қайси улуғларга алоҳида аломат қўйилган бўлса, уларга алоҳида салом айтилади.

УСМОН ЗИННУРАЙН РОЗИЯЛЛОҲУ АНҲУГА САЛОМ АЙТИШ

Бақийъ қабристонида Усмон розияллоҳу анҳунинг қабрлари алоҳида ажралиб туради. Ушбу қабр олдига келиб, қуйидаги лафзлар билан салом берилади:

ني دشار لاء افلخ لثلاث اي كيلي ع مال سل ني ملس م الاما اي كيلي ع مال سل ني ع ل او دق ن لاب ة رس ع ل ش ي ج ز ه ج م اي كيلي ع مال سل ني ر ون ل ا ذ اي كيلي ع مال سل ني ت ف د ل ني ب ن ا ر ق ل ع م ا ج اي كيلي ع مال سل ني ت ر ج له ل ب ح اص اي كيلي ع مال سل

كَيْلَع مَالَسْلَا رَادَلَا دِيهَش اِي كَيْلَع مَالَسْلَا رَادِكَا اِلَا يَلَع رَوْبَص اِي كَيْلَع مَالَسْلَا
هَتَاكْرَبُو هَلَلَا ةَمَحْرُو.

“Ассаламу алайка я имамал муслимийн, ассаламул алайка я солисал хулафаар рошидийн, ассаламу алайка я зан нурайни, ассаламу алайка я мужаҳиза жайшал усрати бин нақди вал айни, ассаламу алайка я соҳибал ҳижратайн, ассаламу алайка я жомиал Қуръон байна даффатайни, ассаламу алайка я собуру алал акдаар, ассаламу алайка я шаҳийдад даар, ассаламу алайка ва раҳматуллоҳи ва баракатуҳ” (Ғуния жадийд).

Маъноси: Эй, мусулмонлар имоми, эй хулафои рошидинларнинг учинчиси, эй икки нур соҳиби, эй, Табук ғазоти аскарларини таъминотчиси, эй икки ҳижрат соҳиби, эй Қуръонни китоб шаклида жамлаган, эй, машаққатларга сабр қилган, эй ховлисида шаҳид бўлган зот сизга саломлар ва Аллоҳнинг раҳмати ҳамда баракоти бўлсин.

БАҚИЙЪ АҲЛИГА САВОБ ЙЎЛЛАШ

Усмон розияллоҳу анҳуга салом айтиб бўлгач, “Фотиҳа”, “Бақара” сурасининг аввалидан “муфлиҳун” гача, “Оятал курсий”, “Аманар расул”, “Яасин”, “Мулк”, “Қадр”, “Такаасур”, “Қурайш” ва “Ихлос” сурасини уч мартадан ўн бир мартагача қанчасига қодир бўлса, ўшанча ўқиб, Бақийъ аҳлига ва барча мўмину мўминотларга савобини бағишлайди. Агар юқоридаги сураларни ўқишга қодир бўлмаса, ўзи билган суралардан ўқиб, савобини бағишлайди.

ҲАМЗА РОЗИЯЛЛОҲУ АНҲУ ВА УҲУД ШАҲИДЛАРИНИ ЗИЁРАТ ҚИЛИШ

Масжиди Набавий (соллаллоҳу алайҳи васаллам)дан беш ёки олти километр узоқликда машҳур Уҳуд тоғи жойлашган. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ушбу тоғ ҳақида такрор-такрор шундай деганлар:

لَبَّجْ اَدَّهٗ «: لَاقِفٌ دُحُّ اَهَلِّ عَلَطَ مَلَسُو هِيَلَع هَلَلَا يَلَصُّ يَبِّنَلَا نَّ اُ: كَلَامُنْبَسَنَ اَنَع
يِرَاخُّبَلَا هَاوَر. «...» بَحُّو اَنُّبَحُّي

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам Уҳудга назарлари тушганида:

“Ушбу тоғ бизни яхши кўради ва биз уни ҳам яхши кўрамиз...”

(Бухорий ривояти).

Ушбу тоғда ҳижрий иккинчи йили машҳур воқеа, яъни Уҳуд жанги бўлиб ўтган. Жангда етмишта саҳобий шаҳид бўлган. Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг икки тишлари ҳам шу жангда синиб тушган. Таналарининг бир неча жойларига камон ўқлари сайилган. Тоғ этагида бир қоя бўлиб, ўша қоядан Талҳа розияллоҳу анҳунинг елкаларига муборак оёқларини қўйиб юқорига чиқиб, саҳобалар ва кофирларни ҳолатини кузатиб турганлар. Ҳозирда ҳам ушбу қоя мавжуд.

Уҳуд тоғи этагида теккис жой бўлиб, у ерда Ҳамза розияллоҳу анҳу ва қолган Уҳуд шаҳидларини қабрлари жойлашган. Ушбу жойни тўрт томондан девор билан ўраб қўйилган. Лекин, паст девор устидан қабрлар кўзга ташланиб туради.

Мадинаи мунавварада турган пайтда Уҳуд шаҳидлари зиёратига ҳам бориб келиш лозим. Чунки, бу улкан ажру савобга сабаб бўлади.

УҲУД ТОҒИ ДАРАХТИНИНГ ФАЗИЛАТИ

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Қачон Уҳуд тоғига борсаларинг, унинг дарахтидан озгина енглар” деганлар”. Шу боис Уҳуд тоғидаги дарахт ёки шунга ўхшаш ўсимликлардан бироз ейиш мустаҳабдир.

МАСЖИДИ НАБАВИЙ (СОЛЛАЛЛОҲУ АЛАЙҲИ ВАСАЛЛАМ)ДА ЎҚИЛГАН ҚИРИҚ НАМОЗ

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам масжидларида ўқилган намоз бошқа масжидларда ўқилган намозлардан эллик минг даража савоби улур бўлиши қўйидаги ҳадиси шарифда баён этилган:

مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَصِلَ إِلَى لَوْسَرٍ لِقِ : لِقِ هُوَ عُرَّةٌ لَلِضَرِّ كَلَامِ نَبِ سَنَ نَعِ
نِي رَشَعٌ وَسَمَّخٌ بَلِّئَابِقُ لِدِجْ سَمِ يَفُ هُوَ تَالِصٌ وَ تَالِصٌ بِي فَ لُجْرُ لُ أَلِصِ :
يَفُ هُوَ تَالِصٌ وَ تَالِصٌ أَمَّ سَمَّخٌ بِي هُوَ عُرَّةٌ لَلِضَرِّ كَلَامِ نَبِ سَنَ نَعِ
فَلْ أُنِي سَمَّخٌ بِي أَدَهُ يَدِجْ سَمِ يَفُ هُوَ تَالِصٌ وَ تَالِصٌ لَأُنِي سَمَّخٌ بِي
فَلْ أُنِي سَمَّخٌ بِي أَدَهُ يَدِجْ سَمِ يَفُ هُوَ تَالِصٌ وَ تَالِصٌ لَأُنِي سَمَّخٌ بِي

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Кишини уйидаги намози бир намозга баробардир. Қабила масжидидаги намози йигирма беш намозга баробардир ва жомеъ

масжидидаги бир намози беш юз намозга тенгдир. Масжидул ақсодаги бир намози эллик минг намозга тенгдир. Мени масжидимдаги бир намози эллик минг намозга баробардир. Масжидул ҳаромдаги бир намози юз минг намозга тенгдир” дедилар” (Ибн Можа ривояти).

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам масжидларида узулуксиз қириқ маҳал намоз ўқиш улкан ажру савобларга сабаб бўлади. Бу ҳақда ҳадиси шарифда шундай дейилган:

نَمَّ لِقَاءُ نَوْمٍ، مَلَسَ وَهِيَ لَعَلَّ لِي لَصِيْبِي نَلَا نَعُوهُ لَلِضَرْبِ كَلَامِ نَبِيٍّ نَأْنَعِ
رَأْنَلْمُؤَاْرَبُ هَلْ تَبْتُكَ، ءَالَصُّهُتُ وَفِي آلِ، ءَالَصَّ نِيْعَ بَرَأِيْجِ سَمِ يَفِي لَصِ
ءِقَافِ نَلْمِ نَمَّ رَّبِّ وَءَبْءُءُ لَلْمُؤَءَجَّ وَ

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Ким мени масжидимда қириқ (маҳал) намоз ўқиб, бирор намозни қолдирмаса, унга дўзахдан сақланиш, азобдан нажот ва нифоқдан эминлик ёзилинади” дедилар” (Имом Аҳмад ривояти).

ҚУБО МАСЖИДИНИ ЗИЁРАТ ҚИЛИШ ВА У ЕРДА НАМОЗ ЎҚИШ

Масжиди Қубони қурилишида Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шахсан ўзлари иштирок этганлар ва муборак қўллари билан тошини қўйганар. Ҳижратдан кейин илк қурилган масжид Қубо масжиди ҳисобланади. Ушбу масжид борасида Қуръони каримда шундай марҳамат қилинади:

وَقَاتِلَ آلَ عَسَىٰ سَأْتِجُكُمْ

“Албатта, биринчи кундан тақво асосида қурилган масжид” (Тавба 108 оят).

Ҳозирги кунда Қубо масжиди йўл бўйидаги кенг майдонда жойлашган. қилинган. Масжиди Набавийдан уч ёки тўрт километр узоқликда жойлашган.

ءِجُ سَمِ يَتَّى مَلَسَ وَهِيَ لَعَلَّ لِي لَصِيْبِي نَلَا نَعُوهُ لَلِضَرْبِ كَلَامِ نَبِيٍّ نَأْنَعِ
رَأْنَلْمُؤَاْرَبُ هَلْ تَبْتُكَ، ءَالَصُّهُتُ وَفِي آلِ، ءَالَصَّ نِيْعَ بَرَأِيْجِ سَمِ يَفِي لَصِ
ءِقَافِ نَلْمِ نَمَّ رَّبِّ وَءَبْءُءُ لَلْمُؤَءَجَّ وَ

Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Ким тонгда Лобатайх (Уҳуд ва Айр тоғлари) орасидаги жойдан еттита хурмо еса, то кеч киргунича заҳар унга таъсир қилмайди” деганлар” (Имом Муслим ривояти).

Шу боис ҳожилар ўз ватанларига қайтиб кетаётганларида ўзлари билан Мадина хурмоларидан олиб, зиёратчиларни у билан силаса, хайру баракага сабаб бўлди. Буларнинг барчаси улуғларимиздан собит бўлган.

ЎЗ ВАТАНИГА ЯҚИН ҚОЛГАНДА ЎҚИЛАДИГАН ДУО

Ҳожи ёки умра қилувчи ватанига яқин қолганда ушбу дуони ўқийди:

مَزَّوْهُدٌ بَعَثَ رَسُوْلَهُ دَعَا لَلْجَلْدِ نَدَّصَ نُوْدِمَ اِحْ اَنْ بَرَلَ نُوْدِبَاعَ نُوْبِيَّاتٍ نُوْبِيَّيْ اَلْجَلْدِ مَسْبُ
هُدَّوْحَ وَبَاْرْحَ اَلْ

“Бисмиллаҳ ааибуна, тааибуна, обидуна лироббинаа ҳамидуна, содақаллоҳу ваъдаҳу ва насора аҳдаҳу ва ҳазамал аҳзааба ваҳдаҳу” (Имом муслим ривояти).

Маъноси: Аллоҳ номи ила сафардан қайтмоқдамиз. Бизлар қайтгувчилармиз, тавба қилгувчилармиз, ибодат қилгувчилармиз, Роббимизга ҳамд айтгувчилармиз. Аллоҳ Ўз ваъдасини рўёбга чиқарди, бандасига нусрат берди. Кофирларни ёлғиз Ўзи мағлуб қилди.

ҲОЖИНИ КУТИБ ОЛИШ

Ҳожилар ватанларига қайтиб келганларидан кейин зиёратчилар улар билан салом алик қилиб, қўл бериб кўришиб, улардан ўзларини ҳақларига дуо оладилар. Чунки, ҳожиларни қилган дуолари мақбулдир.

جَّاحُ لَلْ رَفْعِ الْمَلِكِ : - مَلَسُو هِي لَعَلَّ لِي لَصَ - لَلْ اَلْ وُسْرَ لَاقِ لَاقِ رَهْ يَبْ اَنْ ع
«جَّاحُ لَاقِ رَفْعِ تَسْلِمَ و».

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

“Эй, Аллоҳим! Ҳаж қилгувчини ва ҳаж қилгувчи ҳаққига истиғфор айтгани ҳам мағфират қилгин” дедилар” (Байҳақий ривояти).

Ҳожиларни сафарга жўнатаётган пайтда издиҳом уюштириш ёки қандайдир базм уюштириш қайтарилган ишлардандир.

ҲОЖИЛАРНИНГ ЧАҚИРИҒИ

Ҳожилар сафарга кетишларидан олдин ёки сафардан қайтганларидан кейин бирор издиҳом ташкиллаштиришлари Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ва саҳобаи киромлар ҳамда тобиин, мужтаҳид имомлардан собит бўлмаган ишлардандир. Ҳаж улкан ибодат бўлгани боис уни турли риё ишлардан сақлаш лозим. Ҳожиларни издиҳом уюштиришлари эса, риёкорлик ва ҳажларни бекор бўлиб қолишига сабаб бўлиб қолиши мумкин. Шунинг учун бундай издиҳомларни тарк қилиш лозим. Чунки, дунё орзу ҳаваслари деб, улкан ибодатни йўққа чиқармаслик керак.

ل بق ت م هل ل ال ي ص او ة رك ب هل ل ن ا ح ب س و ا ر ي ث ك هل ل د م ح ل ل او ا ر ي ب ك ر ب ك ا هل ل ا
ان ق ف و م هل ل ل م ي ح ر ل ل ب او ت ل ل ت ن ا ك ن ا ن ا ن ي ل ع ب ت و م ي ل ع ل ا ع ي م س ل ل ت ن ا ك ن ا ن م
ل ك ي ف ة ر م د ع ب ة ر م د و ع ل ل د ع ب د و ع ل ل ا ن ق ز ر ا و ي ض ر ت و ب ح ت ا م ك ك س ا ن م ل ا ء ا د ا ل
م ل س و هل ل آ و د م ح م ا ن ال و م و ا ن د ي س ة ي ر ب ل ل ر ي خ ي ل ع ي ل ا ع ت هل ل ل ي ل ص و ة ن س
ا ر ي ث ك ا ر ي ث ك ا م ي ل س ت .